

Rausa

ERFGOED **DAG**
ZORG

**Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem
Verschijnt 8 maal per jaar. Vijfde jaargang nr. 3, Roosdaal, april 2017**

Rausa

Erfgoedtijdschrift voor
Borchtlombeek, O.L.V.-
Lombeek, Pamel en Strij-
tem

Secretariaat en verant-
woordelijke uitgever:
Erfgoed Rausa, Varing 40,
1760 Pamel
www.rausa.be

Werkten mee aan dit num-
mer: Fotografenvereniging
Roosdaal (FVR), Hubert De
Bolle, Bart Caulier, Karen
Van Schuerbeeck, Lucie
Walravens, Luc Van Liede-
kerke

Eindredactie:
Kristien Hemeryckx en
Walter Evenepoel

Iedere auteur is verant-
woordelijk voor haar/zijn
bijdragen.

Je kan je gratis abonneren
op de digitale versie van
Rausa door een eenvoudig
bericht te sturen naar
erfgoed.rausa@gmail.com

Het tijdschrift is ook in ge-
drukte versie beschikbaar.
Vanaf december kan wor-
den ingetekend voor een
(betaald) jaarabonnement

BE 97 8601 1557 2549

©
Zonder voorafgaande toestem-
ming van Erfgoed Rausa mag
niets uit deze uitgave worden
verveelvoudigd en/of openbaar
worden gemaakt door middel
van druk, fotokopie of op welke
andere wijze dan ook.

om te beginnen...

Deze editie, ter gelegenheid van de ERFGOEDDAG, kan gratis aangeboden worden dankzij de steun van het Gemeentebestuur van Roosdaal.

Wie zelf artikels wil schrijven of beeldmateriaal wil bezorgen is hartelijk welkom. De bijdragen graag inleveren een maand voor de datum van verschijnen.

Redactieadres:
Erfgoed Rausa, Varing 40, 1760 Pamel,
rausa@skynet.be, 054 32 33 64
Abonneeradres: erfgoed.rausa@gmail.com

Inhoud van dit nummer:

Blz. 2	om te beginnen
Blz. 3	zorgen en verzorgd worden
Blz. 4	'zorg' in jaartallen en cijfers
Blz. 8	waar zorg meer is dan een werkwoord
Blz. 12	de animator
Blz. 14	nacht
Blz. 15	zomaar zorg
Blz. 18	dankbaar om zorg
Blz. 18	Emilienne
Blz. 20	Germaine
Blz. 23	een krasse eeuweling
Blz. 25	Anita
Blz. 27	Guillaume
Blz. 28	Monique
Blz. 29	Hoera voor Celleke
Blz. 29	Karel versus 'meneer dokter'
Blz. 31	een thuisverpleegster vertelt
Blz. 33	zorg voor traditie
Blz. 34	175 jaar onbaatzuchtige zorg
Blz. 35	zorg voor sportieve geschiedenis

Op de voorpagina: Guillaume Van Lierde, bewoner
van het Pamelse rusthuis. Foto: FVR

Deze uitgave van Rausa wordt gewijd aan het jaarthema van de erfgoeddag 2017: 'zorg'. Het bevat een aantal 'portretten' van mensen die in een zorgsituatie zitten én van mensen die hun hele leven lang zorg hebben verstrekt. De focus wordt even gericht op ouderenzorg.

Als schepen voor sociale zaken en voorzitter van het OCMW van Roosdaal, heb ik de afgelopen jaren kunnen vaststellen dat 'zorg' een sterk groeiende sector is. Het is een feit dat de gemiddelde leeftijd van onze inwoners stijgt. De senioren worden een steeds grotere groep in onze maatschappij. Er zijn vandaag voor deze doelgroep heel wat diensten en tegemoetkomingen ter beschikking. De uitdaging voor de 'zorgbehoevende' is echter vaak om de weg te vinden in het versnipperde aanbod aan dienstverleningen, op het juiste ogenblik te weten welke dienstverlening en/of tegemoetkoming mogelijk is en waartoe men zich moet wenden om ervan gebruik te kunnen maken. Om hierop in te spelen creëerde het OCMW van Roosdaal het project '**Zorgnetwerk**'.

Het project voorziet in huisbezoeken bij ouderen, door een personeelslid van het OCMW. Alle 75-jarigen in Roosdaal worden (vrijblijvend) aangeschreven voor een huisbezoek. Het project heeft als doel de senioren te ondersteunen, zodat zij zo lang en zo comfortabel mogelijk in hun vertrouwde omgeving kunnen wonen. Tijdens de huisbezoeken worden antwoorden gegeven op vragen waarmee ouderen zitten omtrent mogelijke dienstverleningen en toelagen. Bovendien wordt ook een overzicht gegeven van de bestaande diensten voor senioren in de vorm van een seniorenzakboekje. Het project loopt nu reeds enkele jaren waardoor ondertussen een vrij grote doelgroep werd bereikt. Er wordt bovendien werk gemaakt van de opvolging van de huisbezoeken van de vorige jaren. Naarmate de groep bezochte senioren groter wordt, stijgt uiteraard ook het aantal vragen naar dienstverlening en mogelijke toelagen.

Een uitgebreider overzicht van het netwerk van instellingen, diensten en personen die binnen de gemeente actief zijn in de welzijnssector en waarop alle inwoners van Roosdaal een beroep kunnen doen, wordt in de Roosdaalse Welzijnsgids gegeven.

De gids is opgebouwd per doelgroep en wil de lezer gemakkelijker de weg doen vinden naar de sociale en maatschappelijke dienstverleningen. De recentste editie van de Welzijnsgids werd in het najaar van 2016 bedeed in Roosdaal en is bovendien online te raadplegen in het e-loket van de gemeentelijke website, onder de rubriek 'Welzijn'.

Via het internet is uiteraard nog veel meer informatie over het zorgaanbod beschikbaar: zo hebben de meeste ziekenfondsen een goed gestoffeerde webstek en ook de rechtenverkenner (www.rechtenverkenner.be) beschikt over de mogelijkheid om dienstverleningen te zoeken vanuit een thema of een doelgroep.

Ik wens jullie veel leesgenot met dit nummer van Rausa en hoop dat de getuigenissen inspirerend mogen werken.

Rudy Bracquez
Schepen voor sociale zaken
Voorzitter OCMW Roosdaal

zorg in jaartellen en cijfers

Ze zullen zeldzaam zijn, de mensen die zich geen zorgen maken over wat hen te wachten staat in de herfst van het leven. Er is immers niemand die weet in welke omstandigheden die levensfase zal verlopen. Maar of we nu veel te vroeg getroffen worden door lichamelijk of geestelijk ongemak, of tot op hoge leeftijd fiks en met een klare blik de afgelegde weg mogen overschouwen, er komt voor iedereen een dag dat het alleen niet meer zal lukken en dat we afhankelijk worden van mensen die ons met zorg willen omringen. In deze brochure blikken we terug op een instelling die al meer dan een eeuw de nobele opdracht op zich heeft genomen om mensen in hun levensavond bij te staan. In een eerste hoofdstuk geeft Hubert De Bolle ons een chronologisch overzicht van de evolutie van het Pamelse rusthuis, van 'Godshuis' over 'Gesticht', 'Rust- en Verzorgingstehuis' tot 'Woon- en Zorgcentrum.

1904

Nadat de nieuwe neogotische kerk is ingewijd in het (ook al nieuwe) dorpscentrum, staan de oude kerk en de pastorie aan de Dender leeg.

Beide gebouwen worden door de (Liefde)Zusters van de Verrezen Zaligmaker uit Sint-Niklaas aangekocht om er hun klooster en 'godshuis' in onder te brengen.

9 november 1904

Aankomst van drie zusters, met zuster Imelda (Julia Pauwels uit Lovendegem) als eerste overste.

Maar 'verplegenden' komen er nauwelijks. Temeer daar de oude gebouwen niet geschikt zijn om er bejaarden in te verzorgen! Uiteindelijk kopen de zusters van de familie Van Tricht, gronden in het nieuwe centrum van Pamel, achter de nieuw gebouwde kerk en pastorie.

(En verkopen in 1906 de oude pastorie.)

**31 maart
1906**

De bouw van een nieuw klooster/godshuis wordt opgestart.

1908

De foto op de vorige bladzijde toont het gebouw in 1908, maar nog zonder ramen: 'een hoofd- of voorgebouw, waaraan twee grote vleugels, er tussen een kapel.' In de vleugel rechts slapen de oude 'vrouwkens', in de vleugel links de bejaarde mannen.

ca. 1913

Bouw van een washuis, een bakkerij, een boerderij met schuur (eronder voorraadmelder) en stallen. Ook kopen de zusters weiden en landbouwgronden aan de overzijde van de Gasthuisstraat. (Waarop vandaag het rusthuis staat.)

1915

Er resideren 7 zusters en 90 bewoners

1933

Vergroten van de kapel.
Later wordt ook nog links
aangebouwd.

1959

12 zusters.
140 bewoners!

1960-1990

Om te voldoen aan de wettelijke, sociale vereisten, wordt het aantal bewoners gereduceerd tot 98 en wordt er geïnvesteerd in veiligheid en hygiëne. Maar grondiger herstructureringen en nieuwbouw dringen zich op.

5 sep. 1980

Directeur: Yvonne Vergauwen, tot 31/3/1981.

1 jan. 1981

De nieuwe vzw 'Rust- en Verzorgingstehuis Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt' neemt het beheer van het rusthuis over van de zusters. Deze blijven wel nog vertegenwoordigd in de algemene vergadering en in de raad van beheer. Deken Jozef Uytterhoeven zit de raad van beheer voor, die verder is samengesteld uit: zuster Louisa Volkaerts, Piet Theuwissen, Louis Sonck, Toon Van Melkebeek, Hubert Kusters, zuster Anna-Maria Van Dyck, zuster Adrienne Van Geertsom en zuster Maria Verbeke.

1 april 1981

Directeur: Ad. Kuijte, tot 1/3/1988.

sep. 1983

Eerste van een reeks bouwfeesten met tal van activiteiten: eetmalen, tombola, optreden van fanfares, wijn- en kaasavond, verkoop van handwerken, ... ten voordele van de nieuwbouw.

1985

30 leken personeelsleden en 6 zusters waarvan 4 werkzaam in het rusthuis; hulp van een achttal vrijwilligers elk weekend.
98 bejaarden in 21 éénpersoonskamers, in 13 twee- of drie persoonskamers, in 4 'zalen' van 8 personen en in een slaapzaal van 11 personen! Dagprijs: éénpersoonskamer 695 fr., twee- driepersoonskamer 670 fr., zaal 640 fr., echtparen 1130 fr.

1 maart 1988:
start bouw nieuw rusthuis

1 april 1988

Erkenning door de overheid als rust- en verzorgingstehuis.

1 aug. 1988

Directeur: Armand Matthijs, tot 15/7/1991.

20 okt. 1990

Info-dag voor vrijwillige medewerkers. Nog steeds zijn zij, samen met de familie, onontbeerlijk als 'hulp in de zorg'.

16 juli 1991

Directeur: Filip Rooryck.

9 juni 1992

De 98 bejaarden verhuizen naar het nieuwe rusthuis aan de overzijde van de Gasthuisstraat.
Plechtige inhuldiging op 20/11/1993.

Vervelkeming
de Heer A. Van Melkebeek, Voorzitter Raad van Beheer

Inzegening nieuwbouw door E.H. L. Ecker
Adjunct Vicaris Generaal voor het vicariaat Vlaams Brabant-Mechelen

Gelegenheids toespraak door de Heer J. Lenssens,
Senator en gewezen Vlaams Gemeenschapsminister van Welzijn

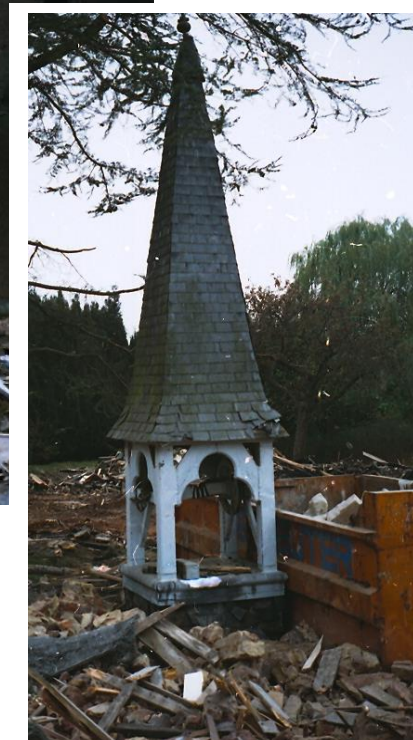
Receptie

27 aug. 1993

Na het overlijden van deken Uytterhoeven wordt Toon Van Melkebeek de nieuwe voorzitter.

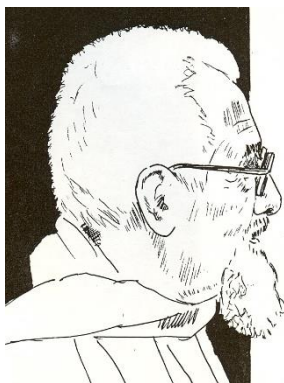
2 okt. 1995

Begin afbraak oud rusthuis.

Nadat het torentje met grote zorg van het dak was gelicht, is het korte tijd later verdwenen.
Tot vandaag blijft het spoorloos...

30 juli 1997

Vertrek van 'aalmoezenier' pater Leysens.

26 okt. 1997

Plechtige opening van de 16 eerste serviceflats van 'De Varent 1' (waar het oude rusthuis stond).

1998

62 personeelsleden.
98 bewoners in rusthuis. Dagprijs: éénpersoonskamer 1300 fr, twee- driepersoonskamer 1260 fr., echtparen 2100 fr.
Dagprijs serviceflats: 825 fr.

2002

Vergroten in het rusthuis van de dagzalen in de vleugel rechts.

okt. 2002

Opnieuw worden aan de Gasthuisstraat 16 serviceflats geopend. ('De Varent 2')

26 nov. 2004

Nieuwe statuten en ook een nieuwe naam 'Woon- en Zorgcentrum Onze-Lieve-Vrouw'.
Raad van bestuur: Toon Van Melkebeek, zuster Anna-Maria Van Dyck, Erwin Van Dessel, Hubert De Bolle en Anton Moortgat.

18 april 2005

Overlijden van zuster Gemma, de laatste inwonende zuster.

2006

75 personeelsleden. Het aantrekken van verpleegkundigen is een voortdurende zorg, maar ook punt van discussie over werklust en organisatie van het werk. Er verblijven nu 101 bewoners in het rusthuis. Dagprijs: éénpersoonskamer 37,5 €, twee- en driepersoonskamer 36,5 €, echtparen 62 €.
Dagprijs serviceflats: 23,85 €. Omdat de bewoners niet voor onvoorziene kosten zouden staan opteert de raad van bestuur voor een dagprijs met de algemene kosten all in.

2008

Verlengen in het rusthuis van de vleugel links, waardoor de opname van 115 bewoners mogelijk wordt. Eind 2008 zijn alle tweepersoonskamers omgebouwd tot éénpersoonskamers.

maart 2015

De bewoners nemen hun intrek in 'De Varent 3', in één van de 21 assistentiewoningen, gelegen aan de Kwinkelaar

2017

Raad van bestuur: Toon Van Melkebeek, Erwin Van Dessel, Emmanuel de Bethune, Denise Lanneau.
Directeur: Filip Rooryck, sinds 2004 bijgestaan door verantwoordelijke(n) bewonerszorg.

Filip Rooryck, foto FVR

Aantal personeelsleden: 90.

Aantal bewoners in rusthuis: 115 (84 kamers met rust- en verzorgingsbed, 25 kamers met rusthuisbed, 6 kamers voor kortverblijf). Dagprijs: 45,45 €

Assistentiewoningen = 53. Dagprijs: 28,92 € voor de woningen in 'De Varent 1 en 2' (oppervlakte: 56 m²); 34,94 € voor de woningen in 'De Varent 3' (oppervlakte 64 m²).

Rusthuis en assistentiewoningen zijn erkend door de overheid.

Een historisch overzicht door **Hubert De Bolle**

**WZC-Onze-Lieve-Vrouw
Roosdaal**

**ga zeker ook nog eens een kijkje
nemen op <http://hdbr.be>**

Foto FVR

waar zorg meer is dan een werkwoord

Wanneer je in geschiedenisboeken bladert en er de hoofdstukken over bejaardenzorg uitlicht, valt op dat de zorg om de hulpbehoevende ouderen vanaf de middeleeuwen tot diep in de negentiende eeuw vrijwel uitsluitend werd opgenomen door kloosterlingen. Dat de instellingen waar deze mensen werden opgevangen 'godshuizen' werden genoemd, hoeft dan ook niet te verbazen.

De discussie dat hier misschien wel een strategie achter zat, zullen we hier niet voeren. Wij willen ons in deze uitgave immers focussen op de mensen die zich dag in, dag uit bezig hielden met de concrete noden van de bejaarde medeburger. Dat de zusters die deze godshuizen, gasthuizen (of hoe je ze ook wil noemen) beheerden, ontegensprekelijk blij hebben gegeven van barmhartigheid en tomeloze, belangeloze inzet, staat buiten kijf. Dat het regime in de instellingen tot pakweg 1960, alles behalve ideaal was, zal zeker niet aan hen hebben

gelegen, maar veeleer aan de ontoereikende middelen die tot dan door de overheid aan ouderenzorg werden besteed.

We kunnen ons alleen maar verheugen in het feit dat er een enorme weg is afgelegd en dat hulpbehoevende mensen vandaag wel mogen hopen op een degelijke opvang door goed opgeleide verzorgers die kunnen beschikken over gesofisticeerde hulpmiddelen en infrastructuur.

Anderzijds kan niet ontkend worden dat er in de sector toch enige onrust heerst. Dat lazten we soms tussen de lijnen, wanneer we tijdens onze exploratie van het Pamelse woonzorgcentrum praatten met personeelsleden en vrijwilligers. Al hadden we nooit het gevoel dat deze onrust hun motivatie had aangetast, integendeel! Wij volgden van nabij enkele willekeurig gekozen mensen die al dan niet 'om den brode' de zorg in deze moderne instelling op zich nemen. Hier volgen enkele getuigenissen...

De animator is de brug met de 'buitenwereld'

We hadden haar al een paar keer met volle overgave bezig gezien tijdens activiteiten en daarom wilden we Greet Van den Spiegel ook graag wat meer laten vertellen over haar bezigheden en ervaringen als animator in het woonzorgcentrum. Al is ze nog maar een goed jaar actief in die functie, toch is ze intussen voor de bewoners al een vertrouwde en gewaardeerde medewerker geworden.

"Mijn job als animator bestaat erin de bewoners te stimuleren om hun mentale en fysieke mogelijkheden zo maximaal mogelijk te benutten en om een kwaliteitsvol en aangenaam woon- en leefklimaat in het Woonzorgcentrum te creëren. Om het met eenvoudige woorden te stellen: we proberen hen een leuke dag te bezorgen.

Ik probeer dit samen met mijn collega Nils Verbestel te verwezenlijken door het organiseren van heel uiteenlopende activiteiten: bakken en koken, huishoudelijke klusjes, creatieve bezigheden, quizzen, optredens, wandelingen, ...

Wanneer je dan op een 'gestolen moment' een lach kan toveren op het gezicht van je bewoners, of waarop je een gesprek kan voeren met iemand voor wie het niet meer evident is, dan zijn dat heel deugdvolle ervaringen.

Ook wanneer je heel onverwacht een gevat antwoord krijgt, beleef je heel motiverende momenten.

Wat ik het zwaarste vind is de onmacht die je ervaart wanneer je geconfronteerd wordt met de achteruitgang van bewoners waarmee je een goede band had opgebouwd".

Wie af en toe een bezoek brengt aan het zorgcentrum, is beslist al eens getuige geweest van de 'volksverhuizing' die sommige activiteiten met zich meebrengen. De organisatie van het busvervoer, het vinden van voldoende begeleiding en het ter plaatse brengen van alle deelnemers is een hele klus. Af en toe beleeft een animator dan wel eens een prettige anekdote.

"We zijn onlangs gaan wandelen met een bewoonster. Toevallig was het een langere wandeling dan gewoonlijk. Emilienne moest zich weren, maar ze heeft gezocht van genot van het begin tot het einde. Toen ik haar de dag nadien aansprak op de wandeling kon ik de glimlach niet van haar gezicht halen! "Ik heb genoten voor een hele maand" wist ze te vertellen.

Ook het bezoek aan de kiné is steevast een moment om eens gezellig te kletsen met de andere bewoners. En daar wordt soms wel eens minder genuanceerd gesproken over andere bewoners. De meeste van onze bewoners huldigen het 'recht-voor-de-raap-principe'. Zo krijg ik tijdens het bakken van bv. een cake regelmatig 'goede' raad over hoe het wel of niet moet.

In de maand november hebben we met onze mensen drie enorme pompoenen geschild. Het waren kolossen, zo groot als een 'poef' (zitkussen). Met die activiteit hebben we ervoor gezorgd dat heel het WZC van pompoensoep kon genieten.

We speelden onlangs een bijzonder boeiend dialectspel. Daarbij toon ik aan de deelnemers een afbeelding van allerlei voorwerpen. Iedereen kon dan in zijn dialect het 'ding' benoemen. Het is grappig om vast te stellen hoe verscheiden onze dialecten wel zijn, al komen onze gasten uit de kleine regio Roosdaal en omgeving van Ninove tot Dilbeek.

We doen natuurlijk ook mee aan de nationale Alzheimer-dag die telkens in september plaatsvindt. Zo hebben we meer dan 400 cupcakes gebakken en hebben we er een hele dag over gedaan om ze kunstig te versieren. De Internetkrant vond het evenement belangrijk genoeg om er verslag over uit te brengen.

(Zie www.editiepajot.be).

Ook aan de nationale stoofvlees-frietdag deden we onlangs mee! 60 kg aardappelen jassen, dat was vooral een kolfje naar de hand van onze vrouwelijke bewoners.

Greet, Foto FVR

Door de glazen voordeur strooit de maan wat licht in de schemerige gang, terwijl ze zich half verschuilt achter de massieve kerktoren. De nacht heeft alle drukte van de dag verdrongen. Het is één en al rust in het rusthuis. Zo stil. Je hoort alleen het tikken van het uurwerk tegen de wand van het verzorgingslokaal waar An en Muriel fris gewassen linnen opplooiën. Op de tafel liggen twee zendertjes. Af en toe piept zo'n apparaat. Voor een van de twee verzorgsters is dat het signaal om zich te reppen naar een kamer in het grote, soezende rusthuis.

Er zijn in het Pamelse rusthuis niet veel verzorgenden met een langere staat van dienst dan **An Evenepoel**. Tot een paar jaar geleden draaide ze energiek mee in de dagploeg, maar toen er een zes op de teller kwam, besloot ze het wat rustiger aan te doen. Ze stapte over naar 'de nacht' en heeft het zich nog helemaal niet beklagd.

"Het is een enorm verschil! Al hebben we altijd wel onze handen vol en kan het op sommige ogenblikken door een samenloop van omstandigheden ook wel eens behoorlijk druk zijn, toch verloopt alles veel rustiger. Je kan alles doen op een aanvaardbaar tempo en vooral, je hebt veel meer contact met de mensen. Sommige bewoners weten dat heel goed en rekenen erop dat je met hen een babbel gaat doen. Je kan er van op aan dat over enkele minuten het belletje zal gaan van Guillaume; hij gaat nooit slapen voor middernacht.

Bij het begin van de nacht bezoeken we elke kamer. Het gebeurt wel meer dat iemand de slaap nog niet kon vatten en dan doen wij daar 'een klapke' mee. Soms moeten die mensen eens kwijt wat er op hun hart ligt. Na die ronde gaan de verpleegkundigen zorgen dat alle medicatie wordt voorbereid en de verzorgenden houden 'het belleke' in het oog terwijl ze ervoor zorgen dat de berg linnen die elke dag uit de wasserij komt netjes gevouwen en opgeborgen wordt".

Het is een vast gegeven dat er regelmatig iemand overlijdt in het rusthuis. Wanneer dat 's nachts gebeurt, is het alle hens aan dek voor de nachtploeg.

"Er treedt na al die jaren wel enige gewening op, de dood maakt immers deel uit van ons werk.

Toch is er altijd oprecht spijt omdat je met die mensen echt wel een band hebt opgebouwd.

Zeker als er iemand sterft die hier al veel jaren verbleef, is er echt wel verdriet om het verlies.

Wij krijgen regelmatig ook wel verhalen te horen van mensen die moedeloos worden en het helemaal niet meer zien zitten. Daar tegenover staat dat zeer veel mensen het hier toch naar hun zin hebben en dat ook laten blijken. Het mooiste aan ons beroep is ongetwijfeld de dankbaarheid.

Zo had ik vorige week nog een aparte ervaring. Ik was een bewoonster aan het verschonen. Het is een vrouw waar niet elke zorgverstrekker even goed mee kan opschieten. Ik probeer tijdens mijn werk altijd een gesprekje aan te knopen zodat de mensen wat afgeleid zijn en ik mijn werk goed kan uitvoeren. Op een gegeven ogenblik zegt die vrouw "Maar gij doet dat zeker met uw goesting? Ik zie dat". Een beetje verbaasd vraag ik haar: "En hoe ziet gij dat?" "Gij doet dat met gevoel" is haar vriendelijk antwoord. Toen stond ik met mijn mond vol tanden, maar diep van binnen wist ik, voor zo'n momenten doe je het. Dat soort ervaringen beleef je meer in de nachtdienst dan overdag.

Ik weet zeker dat alle verzorgenden en verpleegsters niets liever zouden doen dan ook overdag eens wat meer te kunnen luisteren of wat dieper in te gaan op de vraag van iemand die het waarschijnlijk hard nodig heeft. Maar de realiteit is dat, terwijl je iemand op het toilet zet, je gauw op een andere kamer een bed opmaakt of iemand in de rolstoel helpt".

Dan piept het zendertje. Zoals verwacht is het Guillaume die op het teken van middernacht heeft gewacht om aan zijn nachtrust te beginnen. Omdat ik overdag al eens bij hem op bezoek was, hoef ik me niet als een voyeur te beschouwen en dus stap ik met An naar de kamer op de eerste verdieping. Ze spreekt hem aan alsof ze met een goede buur een praatje slaat. Geen betutteling, geen overdreven gedoe.

Met vertrouwde gebaren wordt de pyjama aangetrokken, terwijl de oude man nog iets vertelt over het schilderijtje dat een kleindochtertje hem vandaag was komen brengen. Net voor ze hem onder de dekens stopt, krijgt de man nog een vrolijke schouderklop. Zij ogen blinken. "Dit is zoveel meer dan een job" denk ik, dit ligt dicht bij tederheid.

*...maar,
diep van binnen wist ik,
voor zo'n momenten
doe je het.*

'zomaar-zorg'

Je moet het maar doen! Terwijl je even goed naar het koffiekraansje van je vriendinnen had kunnen gaan of uitgestrekt op de sofa wat lectuur kon doornemen, haast jij je naar de Gasthuisstraat om je met enkele andere vrijwilligers een hele voormiddag in te zetten voor de bewoners van het rusthuis, zomaar, omdat je vindt dat die mensen het verdienen, omdat je weet dat het personeel meestal gewoon niet de tijd heeft om eens heel lang te luisteren naar wat die mensen aan iemand kwijt willen.

Wanneer we die maandag rond 10 uur de instelling binnen stappen, zijn de vrijwilligers al druk in de weer om de bewoners naar de beneden te brengen. Ze nemen hen bij de arm of sturen hen in hun rolstoel naar de grote zaal waar pastoor Smismans (ook al een vrijwilliger) straks zal voorgaan in de misviering. Na de dienst moet iedereen weer naar de kamer worden gebracht of naar de grote gezamenlijke ruimte waar bij een geurend kopje soep gemoedelijk kan worden bijgepraat.

Wie regelmatig eens het huis bezoekt, zal vaak vertrouwde gezichten ontmoeten. Een paar tientallen vrijwilligers lopen af en aan: maaltijdbegeleiding, hulp in de cafetaria, verjaardagsfeestjes organiseren, begeleiding bij uitstappen en verwennamiddagen, van keukenhulp tot nagels lakken en handdoeken vouwen, het wordt met veel overgave, en liefde uitgevoerd. Al deze mensen besteden vele uren aan dit 'werk van barmhartigheid'. Sommigen komen haast dagelijks hun zelf opgelegde taak opnemen.

Rosa Geerts, al zeventien jaar als vrijwilliger aan de slag!

Het is een hoopvol teken in tijden van vreemding, verzuring en egoïsme. Deze mensen bewijzen elk op hun manier, in stilte en bescheidenheid, dat onvoorwaardelijke inzet een onvergelijkbaar gevoel van voldoening kan geven. Voor het personeel van het WZC is het een hele geruststelling dat zij op deze fantastische mensen beroep mogen blijven doen. Zij verdienen het om eens echt bij naam genoemd te worden. Hiernaast noteren we de lijst zoals die gold in het voorjaar van 2017.

Godelieve Baetens, Viviane Bellemans, Carine Bourgonjon, Suzanne Cosyns, Rudy De Caluwé, Adolf De Leener, Pol De Valck, Marie-Paule De Wolf, Fabienne De Bruyn, André Delahaye, Lieve Geeroms,

Simonne Geeroms, Rosa Geerts, Godelieve Heyvaert, Raymonde Lauwaert, Linda Lelie, Cecile Lemaire, Gunther Mackens, Jean Nouël, Rosette Schaukens, André Smismans (foto hieronder),

Sonja Spriet, Lydia Van Belle, Godelieve Van Den Bossche, Pascale Van Den Bossche, Magda Van Eeckhoudt, Maria Vandendorre, Josiane Vandenneucker, Arlette Vander Mergel, Gilberte Vander Spinnen en Roland Varhaegen.

Onze excuses, mochten we toch iemand vergeten hebben in deze lijst. In het hart van de bewoners zijn ze zeker niet vergeten!

Zicht op een van de vleugels met assistentiewoningen

Dankbaar om zorg

Om hen gaat het uiteindelijk: de bewoners van het woonzorgcentrum. We konden hen onmogelijk allemaal aan het woord laten komen, al zijn we ervan overtuigd dat we in elke kamer een boeiend verhaal hadden kunnen optekenen. Hoe bescheiden ook de vrouw of man in kwestie, wanneer je even doorpraat, komen merkwaardige, schokkende of ontroerende biografieën naar boven. Wij hebben enkele mensen hun levensverhaal bondig samengevat en hun laten getuigen over hun wedervaren in de grote woonst aan de Gasthuisstraat.

Emilienne

Al 96 lentes heeft Emilienne De Ro beleefd, maar ze heeft nog de allures van een echte dame. Bovendien is haar geheugen nog zo helder als een voorjaarsochtend. Vóór ik me goed en wel op een gemakkelijke stoel heb neer gevleid voor een knus gesprek, heb ik al een gedetailleerde uitleg gekregen over de genealogische verbanden die ons bij een gezamenlijke voorvader brengen. Wie ik ook oproep uit mijn verste herinnering, Emilienne weet alle burens en verwanten te situeren in tijd en woonplaats, compleet met naam, toenaam en een halve stamboom erbij. Ik dacht bij mezelf: dit is een wandeling door een boomgaard van stambomen.

Zij heeft bijna haar hele leven aan de Lombeekstraat gewoond. Van het ouders huis trok ze elke dag naar de Dries. Daar klopte ze aan bij Jan en Jeanette om Marie, haar vriendinnetje op te halen en samen trokken ze door 't kasjke' naar de zusterschool. Toen het lager onderwijs erop zat, wachtte het internaat van Onze-Lieve-Vrouw-Waver. Één van de religieuzen daar was een nicht van haar moeder en dus was deze school een logische keuze. Emilienne werd kleuterleidster, 'Fröbel', zoals men dat vroeger noemde, naar de beroemde Thüringse pedagoo.

"Ik heb veel jaren les gegeven op Ledeberg. Maar toen ik trouwde mocht ik geen les meer geven in het katholiek onderwijs, zo ging dat in die tijd. Dan heb ik zeven jaar in Herfelingen gestaan.

Ook in Dilbeek ben ik enkele jaren aan de slag geweest en ik heb ook nog een interim gedaan in Strijtem. Ik heb het altijd een mooi beroep gevonden!"

Ik krijg als toemaatje een karrenvracht mooie anekdotes te horen over oude Lebergenars zoals bv. over de 'legendarische' 'Berloeëken': "Wetje wat da Zjaken de loeëdgieter zouè over Berloeëken? È ropt è do unie stieën op en dou ewa stroeë en Berloeëken eit een ooës. Ge meegt gerest zèn dat 'n zènne plang getrokken eid!"

Toen Emilienne haar echtgenoot stierf op 68-jarige leeftijd, stond ze er alleen voor. Een derde hartinfarct werd hem fataal. Ze heeft nog lang goed haar plan getrokken, maar ze werd soms bang, alleen in het grote huis. Zeker storm en wind maakte haar ongerust.

"Zo werd er eens laat op de avond aangebeld. Ik ging stilletjes naar boven en opende een raam. Daar zag ik iemand aan de deur staan die om een glas water vroeg. "Ik heb geen water" antwoordde ik "en daarbij, ik ken u niet".

Dat soort toestanden deed haar de stap zetten naar de Gasthuisstraat. Het is intussen al drie jaar dat ze hier woont.

"De mensen zijn hier zeer vriendelijk, de ene is wat zachter dan de andere, zoals dat in de hele wereld gaat. Ik mag echt niet klagen.

Af en toe komen er wel eens mensen goeëndag zeggen en dan zijn er bij die me vertellen dat ze ooit nog bij mij in de klas hebben gezeten. Dat doet een mens echt wel deugd".

Emilienne. Foto FVR

Dat het geen pretje moet zijn geweest om kind te zijn in de jaren dertig en veertig, dat kan ik me wel voorstellen. Maar ook in de jaren vijftig van de vorige eeuw waren we nog ver verwijderd van de overvloed waarin ons nageslacht zich vandaag mag wentelen. Misschien waren net daardoor de kleine ge-neugten zoveel groter. Neem nu eens per week een ijsje. Die lekkernij kwam toen niet uit de diepvriezer of het warenhuis, nee je kocht een 'toeter' of een 'gallet' bij de 'crèmeboer'. Dat moet min of meer toch een lucratief beroep zijn geweest, want er kwamen er in onze straat maar liefst drie langs! Je had 'Pol Kèt', 'Jef van oun de vout' en 'Germaine van de Wekker'. Zij was mijn favoriet. Zij was niet alleen een kokette verschijning (ik denk overigens dat ik daar toen nog geen oog voor had), maar het was vooral een bijzonder vriendelijke dame. Soms denkt een mens wel eens terug aan die figuren uit de kinderjaren en dan vraag je je af: "wat zou er van die en die geworden zijn?". Af en toe krijg je daar dan onver-wachts een antwoord op...

Toen we bij Rausa de idee opvatten om voor de erfgoeddag met de bewoners van het rusthuis een babbel te gaan slaan, lieten we ons door de sympathieke medewerkers een lijstje bezorgen met mensen die we zeker eens moesten bezoeken. Waarom ik precies aanklopte bij de eerste naam op het blad weet ik niet, maar de hartelijkheid waarmee de dame in kwestie me verwelkomde, stelde me meteen gerust: hier zouden we zeker ons 'klapke kunnen placeren'. Haar forse stem en haar onvervalst Liedekerks accent gaven me om een of andere reden een vertrouwd gevoel en ook zij moet een vermoeden hebben gehad dat die kerel met zijn boekske geen volslagen vreemde was. Ik besepte dat ik domweg vergeten was naar haar naam te kijken. Ik gluurde zijdelings naar de lijst en daar stond 'Germaine Van den Borre'.

Nu zit er in mijn geheugen niet zoveel Germaines opgeslagen, waardoor de associatie meteen kwam... "Zijt gij... Germaine van 't potte kaat'?"

"Mo ba ja maneken" was het enthousiaste antwoord. Een betere introductie voor ons gesprek was nauwelijks denkbaar. Daar zat mijn favoriete ijsleverancier, zo kwiek en vol levensvreugde, zoals ik haar in mijn kinderjaren heb gekend.

Het half uur dat volgde op deze hernieuwde kennismaking, kreeg ik een boeiend levens-verhaal te horen, memoires, zoals we die hoopten te mogen optekenen.

"Bij ons thuis zat de commercie in het bloed. Mijn ouders reden rond met groenten, met kar en paard. Ik was zeer jong toen ik begon met een 'crèmeronde', een jaar of vijftien zestien. Eerst was dat met een handkarretje dat mijn vader in elkaar had geknutseld. Maar daar is op een keer 't gat uitgevallen. Dat woog allemaal in die tijd! Je zat daar met een kuip met ijs, en daarin dan de kom met 'crème'. Enkele jaren nadien reed ik met een triporteur en nog wat later kon mijn vader een brommerke op de kop tikken. Daarop was een kar gemonteerd en daarboven een soort kap. Vanaf dan mocht het regenen, ik zat toch in 't droog. Op den duur heb ik me dan een auto kunnen aanschaffen. Door mijn beroep ken ik de straten van Pamel, Liedekerke en Okegem op mijn duimpje en ook veel mensen die op mijn ronde woonden. Toen ik trouwde, ben ik begonnen met zelf de ijsroom te maken, mijn man hielp me daarbij.

Ik ging bij de boeren om goede volle melk. We deden daar broodsuiker in en soms eieren, als 't bijvoorbeeld voor een communicant was.

In de winter reed ik rond met fruit. Als ik 's avonds thuis kwam, zat ik nog niet stil! Ik heb nog jaren handschoenen gemaakt.

Ik had het geluk dat mijn moeder en vader het huishouden deden.

Maar ik heb nog van alle andere dingen gedaan! Ik stond ook op de kermis in Pamel met een klein frietkot. Wat verderop stond er een groot en schoon frietkraam.

Germaine, Foto FVR

Maar bij mij stonden ze in rijen op te schuiven en aan dat ander kraam stond er bijna niemand. Maar dat kwam omdat ik altijd een klapke deed met de mensen, ze trokken zich dat niet aan dat ze wat moesten wachten, want ik wist toch altijd wel iets waarmee ik ze kon doen lachen.

Dat was toen wel gemakkelijker als nu: alleen fritten en verder de keuze tussen pickles en mayonaise.

Tussendoor ben ik ook makelaarster geweest! Dan kwamen de mensen die gingen bouwen bij mij voor vloeren, voor schouwen en al wat nodig is bij een bouw. Ik heb ik dat nergens geleerd, het zat er in gebakken! Dat was mijn leven hé, onder de mensen zijn!"

Germaine vertelt honderduit over haar man die bij 'de compagnie' (Electrabel) werkte, "azoe nen brave maan dak'ik g'ad èm!", over hun twee zonen, hun huis aan 't kapelletje in Impegem, de vakanties op Tenerife en over de dood van haar man, negen jaar geleden. "Op drie weken tijd heeft de kanker hem kapot gemaakt. Daar heb ik toch

zo'n verdriet om gehad. Er gaat nog altijd geen dag voorbij zonder dat ik aan hem denk".

Toch is ze het volgende ogenblik weer haar goed gezinde zelf. Ze heeft het ook naar haar zin in het rusthuis:

"Dat het niet is zoals thuis, dat weet iedereen, maar ik ben hier content. De mensen zijn hier heel vriendelijk en er wordt van alles georganiseerd voor ons. Als we een uitstap maken naar 't Koetshuis ben ik er altijd graag bij! Maar ook die spelletjes voor de geheugentraining doe ik altijd mee!

Gisteren waren het fritten, en dan helpen wij mee aardappelen schillen en vorige week heb ik nog een bon gewonnen bij het kogelstoten. Daarmee ga ik me in de cafetaria een dame blanche kopen. Ik heb er in mijn leven zoveel gemaakt en zelf ook opgegeten, ik raak dat niet moe..."

Germaine van de Wekker en ijskreeem, het blijft een onovertroffen combinatie...

*Zoals de zon
elk blaadje koestert
van de roos,
zo deugddoend
is elk vriendelijk woord,
elke streling
op een perkamenten huid*

Foto FVR

Een krasse eeuweling

Wanneer je door de gangen van het WZC wandelt en de naamplaatjes leest, valt het op dat de dames veruit in de meerderheid zijn. Maar we willen in dit debat toch ook eens een mannelijke stem horen. En wat voor één! **Arthur De Bolle** heeft een stem als een klok! Hij wordt binnenkort honderd, maar hij wandelt nog flink rechtop, wat zeg ik, hij schrijdt statig door de gang! Nog altijd netjes uitgedost, zoals we onze buurman zijn hele leven hebben gekend, lijkt hij de stroom van de tijd te vlug af te zijn.

Arthur was een figuur van aanzien in het dorp. In de jaren zestig kocht hij een grote woning op de Pamelse Kleistraat. Het bouwwerk dateert uit de vroege jaren 1900 en het was altijd een 'huis van commercie'. Of toch 'bijna altijd': tijdens de Eerste Wereldoorlog was daar de Duitse Kommandantur ondergebracht.

Arthur vestigde er zich dus met zijn kroostrijk gezin. Zijn echtgenote, Gusta Vanderveken schonk hem 12 kinderen en pressteerde het om naast haar opvoedingstaak ook nog eens de goed beklante winkel draaiende te houden. Bovendien was ze ook heel sterk geëngageerd in het sociale en parochiale leven. Daarnaast maakte ze ook graag tijd voor een vriendelijk praatje met iedereen.

"Ik had het geluk van een formidabel gezin te hebben en een vrouw waar ik honderd procent kon op vertrouwen. Daardoor kon ik ook mijn beroep van handelsreiziger uitoefenen. Ik reisde het halve land door. Alle dorpen en steden, ten westen van Brussel deed ik aan. Bij winkels en landbouwers presenteerde ik zaden en meststoffen. Het was een heel sociaal beroep. Je bouwde een band op gedurende vele jaren met je klanten, maar eigenlijk ook een beetje met hun gezin en je leefde mee met hun vreugden en tegenslagen.

Daarnaast werd ik ook door het ministerie van Land-en Tuinbouw gevraagd om lezingen en cursussen te geven aan verenigingen uit de agrarische sector.

Ik gaf ook voordrachten over graansoorten, teeltwijzen en bemestingsmethoden. Dat was soms heel laat de baan op, in weer en wind. Ooit heb ik op een nacht in de sneeuw een lekke band gehad en met mijn schoon kostuum de band moeten vervangen".

Arthur is ook een tijd actief geweest in de plaatselijke politiek. Hij was in de jaren zeventig een tijdlang gemeenteraadslid. Hij kijkt met gemengde gevoelens terug op die tijd. Het idealisme bij sommige verkozenen gaat nogal vlug over, eens men verkozen is. Vooral het ellenbogenwerk binnen de eigen partij stak hem tegen en deed hem beslissen om zich uit de politiek terug te trekken. Hij zal overigens zijn handen meer dan vol hebben gehad met zijn grote gezin.

"Dat is eigenlijk allemaal bijzonder goed verlopen. Al mijn kinderen hadden een goed karakter. Ze hebben ook allemaal kunnen studeren voor wat ze wilden. Ik heb nu meer dan twintig kleinkinderen en rond de zestig achterkleinkinderen. Als we daarmee samenkomen rond Nieuwjaar, dan is dat een kleine dorp dat daar verzamelt".

Intussen is Arthur al een hele tijd in het rusthuis en hij heeft het daar naar eigen zeggen wel naar zijn zin.

"Ik ben hier intussen al zo'n lange tijd dat ik hier iedereen ken. Wanneer ik mensen hoor klagen, dan zeg ik altijd: als ge al het geluk hebt dat ge een hoge ouderdom hebt gekregen, dan moet ge content zijn en ervoor zorgen dat ge profiteert van die bijkomende jaren die ge krijgt".

Het spreekt voor zich dat hij al uitkijkt naar zijn eeuwfeest. Zijn rijke nageslacht zal er allicht menig glas op klinken!

Arthur, Foto FVR

De eerste drie bewoners die de revue passeerden, zijn de tachtig al een stuk voorbij. Maar het noodlot kan soms hard toeslaan en mensen in de fleur van hun leven kraken. Iemand die dit onbarmhartige lot onderging is Anita Kiekens. Haar levensverhaal is geplaveid met grote tegenslagen en toch is zij een bijzonder vriendelijke en moedige vrouw gebleven.

"De miserie begon al bij mijn moeder. Die was afkomstig van Sint-Niklaas. Haar vader was ziek uit de oorlog gekomen en stierf korte tijd daarop. Enkele jaren later verloor ze ook haar moeder. Zij is dan op Kattem terecht gekomen en groeide hier op met het grote gemis. "Ge kunt u dat niet voorstellen hoe triestig dat is", zei mijn moeder altijd, "opgroeien zonder ouders". Ze heeft dan mijn vader leren kennen en toen ze getrouwd zijn hebben ze een cafeetje op de Hoogstraat open gehouden. Ik ben in dat huizeke 'in de diepte' geboren in 1945. Ik weet dus van kindsbeen af wat het is om in een café te staan.

Er was daar op de Hoogstraat wel altijd wat te beleven. De mensen waren daar veel opener dan op Ledeberg of in Pamel. Ze zaten daar 's zomers ook allemaal buiten en er werd nogal wat afgelachen in die tijd.

Ik ben toen ook zelf achter de toog gaan staan: ik heb meer dan twintig jaar de herberg open gehouden op de Dries in Ledeberg.

Op een zondagnamiddag ging ik mijn vader eens een 'pateke' dragen. Mijn moeder zei me dat hij net had gegeten en wat op zijn bed was gaan liggen. Ik merkte echter dat er iets niet pluis was en ik riep dokter Roosens erbij. Maar het was te laat, mijn vader stierf op zijn 53 jaar. Voor mijn moeder was de miserie nog niet voorbij.

Danny, mijn jongere broer was op een dag bij mij in het café aan het 'kikkeren'. Een van zijn vrienden stelde voor om eens naar zijn nieuwe huis in Lennik te gaan kijken. Enkele uren later kwam men ons zeggen dat ze een zwaar ongeval hadden gehad. Aan de Negenbunder moet er iets fout gelopen zijn. Drie van de vier jongemannen, waaronder mijn broer, hebben het niet overleefd.

Nog maar eens een zware slag voor mijn moeder. Toch bleef ze een 'korrozzjeg' mens. Er waren enkele zaken waar ze wat troost in vond: een paar pakjes 'groene Michel zonder filter' per dag en af en toe 'ne warme pènèl (Pale-Ale). Het moet haar gezondheid niet echt hebben geschaad, want ze is 84 geworden.

Gelukkig heeft ze het niet meer moeten meemaken wat mij is overkomen".

Dan vertelt Anita over haar eigen tegenslagen. Haar echtgenoot was een drukker. Het was de periode dat alles nog in loden letters werd gegoten, een proces waarbij een bijzonder schadelijke rook vrijkwam. De man heeft daar de loodziekte opgedaan en is er aan gestorven, geen 55 jaar oud. Anita had het moedige karakter van haar moeder en bleef ondanks alles optimist. Met haar vriendin Marie-Jeanne van de Lostraat vormde ze een uniek duo dat de artiesten van het Koetshuis verweende, zoals er nergens in Vlaanderen artiesten verzorgd werden. Op haar kamer hangen foto's van haar, waar Jean Blaute, Bart Herman en Guido Belcanto hun dankbaarheid etaleren.

Maar een kwalijke tumor achter haar oog maakte een eind aan deze mooie periode. Tijdens de operatie kreeg Anita een hersenbloeding waarbij ze grotendeels verlamd werd. Daardoor werd vier jaar geleden het rusthuis haar nieuwe thuis.

Anita draagt haar lot met berusting, al is er onderhuids toch nog altijd de angst dat de tumor terug zou komen. Toch houdt ze zich vast aan de vele bezoeken die ze krijgt van haar dochter en de vele vrienden. Het is dan ook echt heel aangenaam om bij haar eens een praatje te gaan slaan. Iedereen is erg gesteld op deze lieve, sympathieke vrouw. Dat mag ook blijken uit de foto op de volgende bladzijde waarop Greet De Bisschop Anita meeneemt naar de kine.

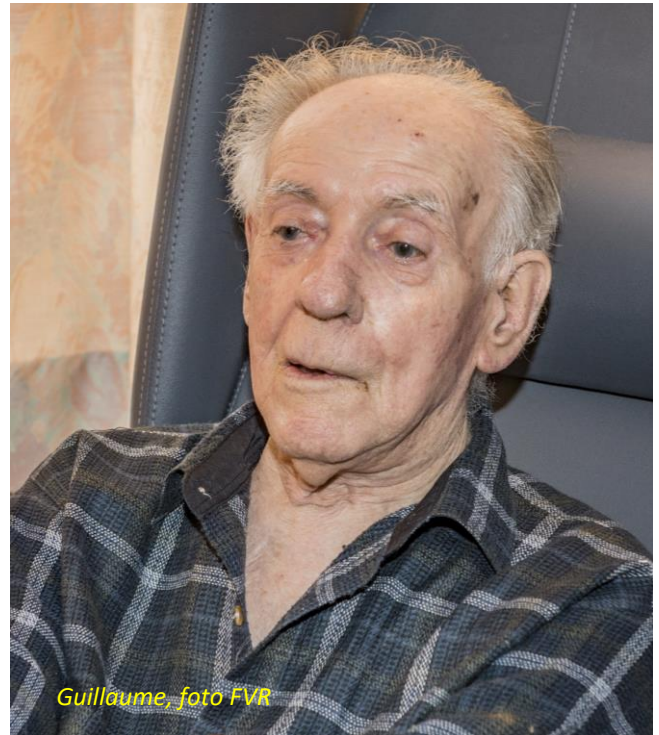

Anita en Greet, Foto FVR

Iedereen heeft een boeiend verhaal te vertellen. In elk leven gebeurt wel iets bijzonders, ook al lijkt de persoon in kwestie op het eerste zicht een onopvallend parcours te hebben afgelegd. Neem nu Guillaume Van Lierde, de zachtmoedige man die met zijn vriendelijke glimlach de voorpagina van deze brochure siert.

Bijna negentig jaar geleden geboren in Liedekerke uit een Borchtlombeekse vader en een Liedekerkse moeder, zijn hele leven gewoond in Liedekerke aan de Meregracht, vader van drie dochters, grootvader van 6 kleinkinderen die op hun beurt zorgden voor 8 achterkleinkinderen. Guillaume ging uit werken en zijn vrouw deed het huishouden. Tot zover niets speciaals. Guillaume vertelde ons wel over het verdriet om het overlijden van één van zijn dochters en over de lange ziekte waaraan zijn vrouw is gestorven in 2008. Vijf jaar heeft hij haar verzorgd. Sindsdien is hij niet meer buiten gekomen. Het voorbije jaar was echter gebleken, dat alleen blijven wonen niet langer mogelijk was en dus verhuisde hij naar het Roosdaalse woon- en zorgcentrum. Er gaat geen dag voorbij of een van de dochters of kleinkinderen komt eens goeiedag zeggen. Heel bijzonder wordt het echter wanneer Guillaume begint te vertellen over zijn beroepsloopbaan...

"Er zijn er niet zoveel die gedaan hebben wat ik heb gedaan. Ik was lasser. Niet zo maar iemand die wat platen aan mekaar zet, maar lasser van grote industriële installaties. Ik heb geen cursussen gevolgd om me die specialisatie eigen te maken, ik heb gewoon mijn ogen open gedaan en wat gezond verstand gebruikt. Zo ben ik in mijn vak vooruit gegaan en mocht ik aan de slag op de meest ongewone plaatsen. Ons fabriek was in Grimbergen, maar ik heb altijd 'op placement' gewerkt. Wat ik op die werven deed, was bijna uitsluitend buizenwerk lassen in raffinaderijen en andere grote industriële complexen.

Guillaume, foto FVR

Ik zat heel vaak in Antwerpen en in de streek van Charleroi. Maar ook in Nederland en Frankrijk was ik aan de slag, tot in Noorwegen toe. Als ik daar naartoe moest, dan was dat voor drie maand aan een stuk, elke dag op reis, zeven dagen op zeven.

Ik heb veel gezien van Europa, maar tijd om eens een stad te bezoeken was er niet bij, het werk moest gedaan worden! Meestal waren het buizen voor pijpleidingen uit allerlei soorten metaal die moesten gelast worden: koper, aluminium en alle mogelijke staalsoorten, het vraagt allemaal een andere werkmethode. Maar ik deed dat graag. Het reizen was er soms wat te veel aan, maar het werk zelf heb ik altijd met mijn volle goesting gedaan".

Het lijkt erop dat Guillaume door zijn werk zijn part van het reizen heeft gehad, zodat hij nu het liefst van al rustig op zijn kamer blijft zitten om mijmerend de herinneringen die hij in zijn lang leven heeft opgeslagen, in gedachten nog eens te herbeleven.

Wanneer ik aanklop, zit Monique Van der Bruggen te werken op haar laptop. Er zijn maar enkele bewoners hier in huis die mee zijn met het digitale tijdperk. Voor Monique is dat begrijpelijkerwijs geen probleem: zij is 39 jaar aan de slag geweest als secretaresse op het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Inspectie van Financiën. Haar laptop is haar blik op de wereld, ze leest er haar kranten op en vormt zich een mening over de grote politieke vraagstukken. Haar afschuw voor Trump, Erdogan en Poetin steekt ze niet onder stoelen of banken. Zij formuleert gefundeerd haar mening en doet dat met niet mis te verstane bevoordingen. Het is duidelijk, hier zit een dame met een heldere geest.

"Ik ben afkomstig van Groot-Bijgaarden, in de buurt van het pachthof Braqué. Maar ik heb ook in Antwerpen gewoond en in Oud-Heverlee, dat kunt ge nog een beetje horen aan mijn dialect. Ik woonde bij het Meerdaalwoud. Een prachtige streek! De ouders van mijn schoonzoon zijn echter van Poelk en hij wou toch zo graag het ouderlijk huis kopen. We hebben dat dan samen gedaan en na een lange restauratie ben ik dus verhuisd naar de Poelkeveldstraat".

Monique situeert haarfijn de ligging en bewijst dat ze zich goed had ingeburgerd, door uitgebreid aan te halen wie er allemaal in haar omgeving woont. Veel Poelkenaars zouden het tegen haar moeten afleggen op het gebied van 'buurtkunde'.

Ze bekijkt alles vanuit een nuchter standpunt en geeft daarover op een gevatte manier haar mening. Ook over wat haar is overkomen, spreekt ze zonder franjes:

"Plots was daar die hersenbloeding. Als ge dan wakker wordt, dat is niet simpel. Ge moet leren aanvaarden dat ge voor de rest van uw leven in een rolstoel zit. Maar met te klagen gaat ge dat niet veranderen. Weet ge wat ik hier heb geleerd? Mijn glas is altijd half vol. Als mensen zichzelf hier zitten te beklagen, probeer ik hen altijd op andere gedachten te brengen. Daarbij denk ik dan

Monique, foto FVR

altijd: wat mij is overkomen is erg, ik weet dat. Maar het had nog veel erger kunnen zijn! Ik heb een goede vriendin, Josepha, die regelmatig op bezoek komt en waarmee ik over zo'n zaken wat diepzinniger kan praten. Dat doet enorm deugd".

Intussen is Monique hier al vier jaar. Ook haar verblijf in het WZC bekijkt ze filosofisch...

"Het heeft heel lang geduurd voor ik hier kon slapen. 's Nachts is er altijd wel iemand aan het roepen of een wandeling aan het maken. Nu lukt dat al beter. Maar er was geen andere optie! Als ge altijd iemand moet vragen om eenvoudige dingen zoals naar het toilet gaan, dan moet ge de beslissing nemen die zich opdringt. En ik trek me op aan de toffe mensen die hier ook zijn. Ik vind het zo plezant om met mijn goede vriendin Emilienne een praatje te slaan..."

Monique vertelt ook nog op haar onderkoelde, humoristische manier over een verpleger die zo hard zijn best deed dat ze hem de raad gaf: "Jongen toch, waarom zo gehaast? Straks loopt uw broek hier alleen rond!"

Mensen die met zo'n ingesteldheid hun dagen vullen, zijn een zegen voor hun omgeving en ... voor zichzelf.

Hoera voor Celleke

Het moet zijn dat geboren worden op 1 april een garantie is voor een vrolijk karakter. Anders zou 'Celleken' (voluit Josepha Célestine Heyvaert) na al de ramspoed die ze in haar leven te verduren had, niet zo'n opgewekt karakter hebben bewaard. Zij stapt zelf nog van haar kamer naar het zaaltje waar het gemeentebestuur, enkele journalisten en de cameraman van Ring-TV haar opwachten. Ook zij zijn stomverbaasd dat een 105-jarige nog zo kwiek kan zijn.

Ze is helemaal niet onder de indruk van alle aandacht die ze krijgt, ze vertelt honderduit in haar sappig Baardegems dialect.

Ze vertelt over haar benarde kinderjaren, over het einde van de Eerste Wereldoorlog,

toen de Duitsers de slaapkamer van haar ouders hadden ingepalmd en ze herinnert zich nog hoe die daar op het stro sliepen en hoe bang ze waren toen ze moesten vertrekken. Ze doet het verhaal van haar vader die vooral gul was in het uitdelen van een pak slaag en de armoede die ze hadden. En hoe het later ook niet meeviel met haar eerste man. Toch vertelt ze het op een manier waar een 'comedian' een voorbeeld kan nemen:

"Mijne man zat al een hele tijd in het stamminee. Ik werd ongerust en was hem gaan halen. Toen ik hem zei dat we 's anderendaags vroeg op moesten om te gaan werken, stond hem dat niet aan en hij bleef voort drinken. Awel, dan sluit ik me op in de kleerkast had ik hem gezegd. En ik heb het ook gedaan. Toen hij 's nachts thuis kwam liet meneer me zitten en toen hij 's morgens wakker werd zei hij: vanwaar komt gij nu? Ziede dat dan niet, ik kom vanuit de kast".

Het gezelschap ligt dubbel van het lachen. Tot wanneer Celleke vertelt over haar twee kinderen: haar zoon die stierf aan een alcoholverslaving en een dochter die na een kwade val verlamd bleef.

Meteen daarna is ze echter weer een en al vrolijkheid en vertelt ze over haar vrienden hier in het rusthuis en haar dikke kameraad, de pastoor. En ze besluit als een volleerd conferencier met een hilarisch voorval:

" Soms komt ne mens hier wel iets tegen! Ze hadden mij in de douche in zo'n rekker naar omhoog getrokken en in ene keer werkt dat spel niet meer, ge had me daar moeten zien hangen in mijn blootje!"

Karel versus 'meneer dokter'

Een heel belangrijke schakel in de zorgverstrekking, zeker in een zorgcentrum is de arts. In een tijd waarin men nog nauwelijks kan spreken van een 'rustoord', waarin deze instellingen zijn geëvolueerd naar een soort van ziekenhuizen waar veel mensen verzorgd worden voor heel uiteenlopende en gecompliceerde aandoeningen, speelt de dokter een cruciale rol. Wij maakten een afspraak met één van hen. We hadden ons voorbereid op een kwartiertje keuvelen met Karel De Pever, de plezantste dokter van het Pajottenland. Het werd een urenlang, diepzinnig gesprek dat we onmogelijk in een paar alinea's kunnen samenvatten.

Ik zie me nog zitten op de hoge stoel met een grote schort om mijn middel. Willy, die in een kleurrijker taal dan Jan Mulder de prestaties van de Denderzonen analyseert, terwijl hij mijn wilde haardos herschept in een deftig 'coupe'. Enkele jaren later is Willy dood en ontvangt zijn zoon zijn allereerste patiënten in ... het kapsalon.

"Toen ik afstudeerde in '89, moest ik eerst nog mijn legerdienst 'vervullen'. Gelukkig kon ik daar als dokter aan de slag en werd het dus zeker geen verloren jaar. Ik was pas twee maand in dienst toen mijn vader totaal onverwachts overleed. Hij had nooit geklaagd, nooit pijn gehad, gewoon plots 'pang', het licht uit! Mijn vader was mijn 'eerste dode', het was de eerste overlijdensakte die ik tekende. Dit heeft een diepe indruk gemaakt en na tien jaar ben ik ertoe gekomen om een cursus palliatieve zorgen te volgen. Dat heeft een enorme invloed gehad om mijn manier van kijken naar mijn vak en het omgaan met mensen en patiënten. Ik heb met de jaren een techniek bij mezelf ontwikkeld rond palliatieve- en kankerzorg. Ik denk dat het belangrijk is om op ogenblikken dat alles betrekkelijk of heel goed gaat, die momenten aan te grijpen om te zeggen wat er te zeggen is en niet te wachten tot je rond een sterfbed staat. Mensen beseffen niet hoe gelukkig ze zouden moeten zijn, of beter gezegd, hoe gelukkig ze zich zouden moeten voelen. Ik heb regelmatig stagiairs in mijn praktijk. Één van de belangrijkste zaken die ik wil doorgeven is dat zij in het begin voor zichzelf duidelijk moeten in het reine komen hoe ze het spel gaan spelen: kies ik ervoor om een afgelijnde job te hebben, beginnen om 8 uur en stoppen om 18 uur, of wil ik meer doen dan alleen een hoestje en een griep behandelen of wil ik me ook bezig houden met psycho-sociale problemen of met palliatieve zorg.

Op dat ogenblik start je een systeem waardoor je meteen een dichte relatie creëert met je patiënt. Je stelt je natuurlijk ook delicaat op, want dit heeft gevolg voor je eigen privéleven.

Je zal me nooit met een witte jas of een das zien, ik spreek de taal van mijn patiënten en dat is bijna altijd Pamel's. De band die daardoor ontstaat geeft zeer veel voldoening. Vaak denk ik dan in wat een bevoorrechte situatie ik me wel bevind.

Ik merkte ook dat ik, bewust of onbewust, op zoek was naar diepere beweegredenen, de dualiteit die ik bij mezelf vaststelde, enerzijds de plezante Karel met zijn grappen en vrolijke opmerkingen en anderzijds de zoeker die het waarom der dingen probeert te doorgronden. Langs de ene kant heel sociaal, maar tegelijk zo aangetrokken tot een zekere vorm van eenzaamheid, een plek waar ik afstand kan nemen.

Dat helpt ook om te zoeken naar wegen om anders om te gaan met het levensafscheid: waarom laten mensen kansen voorbijgaan om voorbereid te zijn op de eindigheid. Toen ik hierrond in het rusthuis met een aantal vrijwilligers werkte, viel het me op dat iedereen van de groep, net als ik, een litteken had, een onverwacht verlies moest verwerken of leefde met een diepe kwetsuur op zijn ziel.

Ik wil blijven zoeken naar middelen en methoden om te voorkomen dat mensen onvorbereid iemand moeten laten gaan, zoals ik dat destijds heb moeten doen".

een thuisverpleegster vertelt

We moeten beslist in deze artikelenreeks over zorgverstrekkers een hoofdstukje wijden aan een bijzondere groep hulpverleners: de thuisverpleegsters.

Toen ik eind juni 1967 mijn verpleegsterstudies beëindigde aan het Pius X instituut in Brussel, kon ik nog niet meteen aan de slag. Ik werd eerst nog een maand ingeschakeld in de verpleging van het ziekenhuis. Deze prestatie, uiteraard niet vergoed, deden we zogenaamd uit dankbaarheid voor de verkregen opleiding. "Eindelijk verlof" dacht ik, maar het liep anders: de eerste dag van mijn verlof belden mijn toekomstige collega Jeanne Timmermans, samen met zuster Stephanie bij ons aan. Jeanne was een jaar eerder in Pius X afgestudeerd en werkzaam in het Wit Gele Kruis. Zuster Stephanie was stichter en hoofd van de Liedekerkse afdeling, toen nog gevestigd in het Sint Rafael instituut. Zij waren dringend op zoek naar verpleegsters en zo kwamen ze via Jeanne bij mij terecht en boden mij een onmiddellijke indienstneming aan. Er rees wel een klein probleem: ik had nog geen rijbewijs en bovendien kon ik nog niet autorijden. Dringend naar de politie om een rijbewijs op verklaring te verkrijgen zonder examens of rijproeven te moeten doen.

Intussen werd bij mij thuis een Citroën 'twee paardje' geleverd.

De volgende dag, van voormiddag tot namiddag leerde mijn papa mij rijden. En geloof het of niet, maar de volgende dag trok ik om zeven uur de baan op met collega Rita in O.-L.-V.-Lombeek en Gooik. De volgende dag stond ik er meteen alleen voor.

Van GPS was nog geen sprake, het waren de zieken zelf die me de weg naar de volgende zieke uitlegden. Binnen het jaar breidde deze zone uit met Oetingen, Leerbeek en Kester, nog later kwamen daar Pepingen, Bellingen en Beert bij. Wanneer ik zondagdienst had, moest ik zelfs alle hoekjes van Gaasbeek, Sint-Martens- en Sint-Kwintens-Lennik ook bedienen.

Ooit heb ik in een weekend 330 km afgelegd. Ik begon dan om zes uur en voor negen uur had ik reeds 36 insuline- en andere inspuitingen gegeven. Dan begon een nieuwe ronde voor verzorgingen, verbanden en wassen van zieken.

Dit ging over de middag door tot in de avond. 330 km en 110 prestaties in twee dagen. En dat op de landwegen en kasseiwegen van het Pajottenland! Gelukkig wiegde het twee-paardje heerlijk en had ik weinig last van de slechte wegen. Twee periodes waren gevaarlijk: uiteraard de periodes met sneeuw en ijzel maar ook, specifiek voor onze boerenbuiten, de periodes van de bietenoogst waar aarde, meegebracht van het veld, de kasseiwegen duivels glad maakten.

Wij waren niet enkel verpleegsters maar ook hulp in nood. Voor allerlei problemen namen wij contact met de sociale diensten en het ziekenfonds, zelfs met de 'pensioenkassen' enz. En af en toe namen wij al eens een zieke mee in de wagen, wat eigenlijk niet mocht. Zo was er Cyriel van D'hoeve in Gooik. Ten gevolge van diabetes was hij blind geworden. Ik nam hem mee naar de apotheek in Gooik. Daar wachtte hij bij zijn zus die ernaast woonde en bij de terugkeer van mijn ronde nam ik hem weer terug naar D'hoeve.

Dat ons werk vaak onverantwoord zwaar was, blijkt uit volgende anekdote. Op een dag reed José, de monitor voor onze regio, mee met mij. Wij kwamen bij Lea, een totaal verlamd meisje. Enkel haar handen kon zij op een aangepast toetsenbord bewegen. Zij was amper 1,4m groot en woog meer dan 80 kg. Er waren toen nog geen tilliften of ander hulpmiddelen aanwezig. Het vroeg dan ook een speciale heftechniek om Lea vanuit het bed in haar stoel te hijsen. Toen ik José (hij was ook verpleger) vroeg om Lea eens uit het bed te tillen zei hij dat niet te kunnen, dat het te zwaar was.

Op de motorkap na moet dit het wagentje zijn geweest waarmee Lucie haar ronde deed.

Het leven van een thuisverpleegster was, zoals ik al zei, vaak onverantwoord zwaar. Rugklachten heeft men nooit als bedrijfsziekte willen erkennen, alhoewel haast elke thuisverpleegster aan soms zeer ernstige rugklachten leed. Gelukkig waren er de dankbaarheid van de zieken en hun familie. Ook bij overlijden waren wij de eerste toe-verlaat, bij dag en nacht, waar wij met zorgzaam respect de overledene aflegden en de dokter opriepen.

Het 'twee-paardje' was een ongelooflijk wagentje. In de zomer was het heerlijk rijden met het volledig afgerolde dakzeil. In de winter was het wel minder en door het gedurig stoppen en de korte ritjes geraakte hij nooit opgewarmd. Wanneer hij in de winter bij hevig vriesweer weigerde te starten (het was een buitenslapertje) dan kon Luc, mijn man, hem starten met een hendel, wat evenwel niet zonder gevaar was! Je moest hem snel loskoppelen als de motor aansloeg. Het verhaal gaat, dat een 'twee paardje' op drie wielen kan rijden. Ik kan getuigen dat dit geen fabel is want op een dag haalde ik mijn wagen in de citroënga-rage. Goed gezind begon ik aan mijn rit. Toen ik een eindje aan het rijden was, zag ik plotseling rechts van mij een wiel voorbij rollen... Langzaam remde ik af en ik moest

tot mijn verbazing vaststellen dat ik dus effectief een paar honderd meter op drie wielen had gereden.

Nog een anekdote: toen ik langs de Woestijn naar Gooik reed zag ik plots een man (die later Senne Rouffaer bleek te zijn) zwaaien naar mij. Hij had het kruis op de flank van mijn auto gezien. Bleek dat 'Ariane' (Vera Veroft) van haar paard was gevallen en vermoedelijk een hersenschudding had opgelopen. Wij voerden haar bij Rooseleers, de dichtstbijzijnde woning en legden haar in een donkere kamer en riepen een ambulance op.

Ik zou zo nog vele verhalen kunnen vertellen, van het thuis schenken op Strijland tot de histories met de zusters en bewoners van het klooster in Gooik. Maar we zullen het hier maar bij laten.

In 1989, ten gevolge van een spijtige val bij het langlaufen, ben ik zes jaar buiten dienst geweest. Omdat het Wit-Gele Kruis me geen aangepast werk meer kon bieden, werd ik definitief ontslagen. In 1995 kon ik herbeginnen als zorgverpleegster in het klooster waar ik 22 jaar lang als verpleegster van het Wit-Gele Kruis dagelijks aan huis kwam.

De cirkel was rond.

Lucie Walravens

Onder de vleugels van de Roosdaalse Jeugdraad en Cultuurraad wordt opnieuw aangeknoopt met een eeuwenoud gebruik, waarmee in onze gemeente tussen 1952 en 2003 de intrede van de lente werd gevierd.

Enkele medewerkers van toen hebben samen met flink wat enthousiaste jongeren de draad weer opgenomen. De basis-idee blijft zoals vroeger: een blije bijeenkomst waarin de verbondenheid met de natuur en de traditie de belangrijkste elementen zijn.

Meiboomplanting van het Pajottenland, 30 april 2017

We beginnen eraan op 30 april om 9.30u. We maken een dauwwandeling van het domein van het Koetshuis naar de Grooten Bosch. Nadien worden op het terras van Pajot Begot meeliedereren gezongen, kransen gevlochten en is er gelegenheid om een stukje te eten.

Na de middag zijn alle kloeke jonge dames en heren uitgenodigd om zich met elkaar te meten in behendigheid, kracht en doorzicht. Wie zich daarna als Meikoning of Meigravin kan laten kronen, mag vervolgens voorgaan in de stoet die de meiboom feestelijk ophaalt en staat op de eerste rij bij het dansen van de rituele Meidans.

Dan volgt nog de verbranding van de winter en aansluitend het 'meiboombal'. Om 19 uur nodigt Jeugdhuis 'de Splinter' uit voor een mooie afsluiter.

De toegang tot dit prachtige evenement is gratis!

Er wordt ook samengewerkt met de 'Week van de amateurkunsten' (WAK) en het 'Feest van de Folk'.

Erfgoed Rausa zorgt voor de coördinatie. Nog meer informatie wordt je graag gegeven op de Cultuurdienst (Gemeentehuis).

175 jaar onbaatzuchtige zorg

Rausa maakte bij de Open Monumentendag van september 2016 gebruik van de gelegenheid om het onschatbare werk van de Zusters Franciscanessen onder de aandacht te brengen. De onbaatzuchtige zorg die deze congregatie aan de dag heeft gelegd is grenzeloos. Herinneringen aan bijna twee eeuwen aanwezigheid in Borchtlombeek-Strijtem werden nu gebundeld in een mooi boek. Luc Van Liedekerke tekende voor de eindredactie.

De historische publicatie over '175 jaar zusters Franciscanessen van Borchtlombeek-Strijtem' wordt feestelijk voorgesteld op **zondag 14 mei 2017** in de kloosterkapel van de zusters, Lostraat 175 te Strijtem en vangt aan om 16.00u. De presentatie van de herdenking is in handen van Jos Mariën. Bij die gelegenheid zullen de zusters gehuldigd worden voor hun pionierswerk in Vlaanderen, ten bate van mindervalide kinderen, jongeren en volwassenen.

Er wordt die namiddag ook een gedenkplaat (met een tekst van Maurits van Liedekerke) onthuld door kardinaal Jozef De Kesel. De steen zal geplaatst worden aan de ingang van het kloostergebouw aan de Lostraat. Na de feestelijke zitting bieden de zusters de ingeschreven aanwezigen een receptie aan (inschrijven: 053 66 58 20).

Het boek biedt de lezer een inkijk in het kloosterleven, zowel nederige als sterke en ondernemende zusters krijgen hun meer dan verdiende aandacht. In een vijftigtal hoofdstukken komen ze weer tot leven en maken we kennis met hun indrukwekkende realisaties. Het boek telt ruim 250 pagina's en is rijkelijk geïllustreerd met historisch én hedendaags artistiek fotomateriaal. Luc Van Liedekerke verzorgde de eindredactie en leverde zelf een twintigtal bijdragen.

Bij voortekening tot 15 april as. bedraagt de prijs van het boek € 25- (na die datum € 30- bij verzending € 6- extra). Het bedrag kan overgeschreven worden op rekeningnummer BE94 0000 0261 0714 van de zusters Franciscanessen-Strijtem (met vermelding van je naam en volledig adres).

Inschrijven voor de receptie via mail: Zr.franciscanessen.strijtem@skynet.be of telefonisch 053 66 58 20.

Voor meer informatie: Luc Van Liedekerke, 054 26 00 37

BOEKVOORSTELLING

175 jaar zusters Franciscanessen

van Borchtlombeek- Strijtem

zondag 14 mei 2017

in de kloosterkapel van de zusters,
Lostraat 175 te Strijtem 16.00u

Zorg voor sportieve geschiedenis

Zorgen voor mensen, voor monumenten, voor tradities, maar ook herinneringen koesteren en historische feiten registreren is een vorm van zorg. Dat is overigens zowat de hoofdbekommernis van Erfgoed Rausa. Ook sportieve geschiedenis is meer dan het verzorgen waard. Op 27 mei brengen wij een publicatie uit rond 75 jaar Denderzonen Pamel, een kleurrijk boek van meer dan 200 bladzijden sportieve nostalgie.

Ondanks het feit dat er bij de oudste sportclub van Roosdaal nauwelijks of geen archief bestaat, wist auteur Walter Evenepoel de belangrijkste feiten uit de geschiedenis van de sportvereniging te reconstrueren. Hij ging daarvoor bij talloze oud-spelers, bestuursleden en supporters op interview. De artikels die daaruit ontstonden geven een levend en vaak persoonlijk beeld van de manier waarop deze sport in onze dorpen werd beleefd en hoe ze stilaan ook in de maalstroom van de commercialisering werd meegesleurd en zich met heel veel moeite en inzet van onbaatzuchtige medewerkers overeind kan houden.

Naast pittige portretten bevat het boek ook een verzameling krantenknipsels waarin het toch wel typische sport-journalistieke proza uitgebreid aan bod komt. Zo herbeleeft de lezer de mooiste voetbalmomenten en de droevigste dieptepunten. Maar het is ook een boek met aandacht voor de heemkunde: allerlei randinformatie wordt door een historische bril bekeken: de clubkleuren, de historische site 'de Belle', het clublied, de toneelvereniging die verbonden was aan de Denderzonen...

Met zijn meer dan 150 foto's is dit ook een kleurrijk kijkboek geworden. Dat is dan ook de verklaring van de kostprijs: € 40-. Maar het boek komt ook uit op cd-rom. De geschiedenis-of voetballiefhebber kan dus het volledige 220 bladzijden tellende epos al aan € 5- in huis halen. Het is vanaf 27 mei te bekomen in digitale vorm (cd-rom aan € 5-) of in boekvorm (A4-formaat, 220 blz. in kleur, € 40-). Voor-intekenen kan door storting op BE97 8601 1557 2549 van Erfgoed Rausa. Wil a.u.b. duidelijk naam, adres en omschrijving van de bestelling noteren bij 'mededeling'.

Of kom gewoon naar de **feestelijke voorstelling op zaterdag 27 mei** om 20 uur in het Proefcentrum (Molenstraat 26, Pamel). Daar verzamelen alle oude en jonge vrienden van de Denderzonen voor een feestelijke avond met muziek en ambiance én dus ook met de voorstelling van onze publicatie.

Deze publicatie van **Rausa** kwam tot stand dankzij de steun van het Gemeentebestuur van Roosdaal en de Roosdaalse Cultuurraad en werd uitgebracht in het kader van de Erfgoeddag. Die stond dit jaar in het teken van 'ZORG'.

De meeste artikels werden gewijd aan de zorg om oudere mensen. Wij gingen in het Woon- en Zorgcentrum O.L.V. in Pamel op bezoek bij zorgbehoevenden en zorgverstrekkers, professionele en vrijwilligers. Deze gesprekken resulteerden in een aantal boeiende getuigenissen.

Wij danken personeel en directie van het WZC voor de gastvrijheid en de samenwerking.

Deze uitgave is gekoppeld aan een fototentoonstelling en een geanimeerde namiddag in de feestzaal van het WZC. Daarnaast komt in deze bundel ook de zorg aan bod voor enkele minder voor de hand liggende onderwerpen.

De teksten werden geschreven door Walter Evenepoel (tenzij anders aangegeven).

Naast foto's uit ons archief, mochten we beroep doen op de artistieke medewerking van Fotografenvereniging Roosdaal (FVR) met prachtige beelden van Norbert Verbestel en Emiel Borguignon.